

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	100 Lei
Pe jumătate de an	50 "
Pe un pătrar de an	25 "
Un număr	2 Lei.
Pentru străinătate pe un an	150 Lei.

Manuscrisurile nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei; până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei

Una să fim și sfințiți întru adevăr.

Anul acesta se împlinesc 1600 de ani, de când cei 318 sfinți părinți s'au adunat în luminata cetate a Niceii, pentru ca să ducă mai departe zidirea începută de ss. Apostoli.

Este fără îndoială, că biserica pe toți sfinții săi îi laudă și preamărește, ba am putea zice, că se mândrește cu ei și pe toți îi pune înaintea noastră ca modele, pa cari să-i urmăm. Și cu toate acestea, în ceata cea aleasă a sfinților și între luptătorii neobosiți pentru mărirea Domnului, cari s'au încununat cu cununa nevastăjita a nemuririi, purtătorii de Dumnezeu părinți dela Nicea ocupă un loc însemnat, căci ei au întărit dreapta credință cu învățăturile și hotărârile lor.

Sfânta noastră biserică se mândrește cu tot dreptul cu acești bravi ostași ai credinței creștine, a căror o pomenire o sărbătorește an de an în Dumineca a 7-a după ss. Paști.

La începutul veacului IV vremuri vijelioase s'au abătut asupra bisericii creștine, căci vrăjmașii și hulitorii de Dumnezeu încercau să samene neghină și zizane în sufletele credincioșilor și să facă desbinări în biserică Domnului. „Trămbițele Duhului celui de taină” însă, „o simfă a Treimeii a fi cu ortodoxie învățând, hula lui Arie sobornicește au surpat”. „Și luminat pe Fiul lui Dumnezeu de o simfă cu Tatăl și împreună vecinic mai înainte de veci a fi pe toți i-a învățat a-l mărturisi în simbolul credinței, cu osârdie și cu bună creștinătate aceasta alcătuind” (Penticostar).

Ceata ss. părinți, spulberând neghina învățăturilor vrăjmașe și „o simfă a Treimeii cu ortodoxie învățând”, a formulat un rezumat al credinței: credeul, care se rostește în sf. biserică și până în ziua de astăzi și pe care creștinii joară în taina botezului.

Sf. părinți dela Nicea au mai așezat rândueala sărbării ss. Paști, ce nu era hotărâtă încă și au dat multe alte hotărâri pentru întărirea credinței și a disciplinei în biserică.

Astfel ss. părinți dela soborul cel de a toată lumea dela Nicea s'au arătat a fi „așezământurilor apostolești oxânduitori și păziitori”, căci ei, după Apostoli, ne-au învățat credința, ne-au arătat adevărul și au propovedit pe Christos — Dumnezeu cel adevărat.

În Dumineca a 7-a după ss. Paști din anul acesta toate bisericile ortodoxe creștine comemorează aniversarea a 16 veacuri dela sinodul ecumenic din Nicea. Sf. Sinod al bisericii noastre încă a luat măsuri, ca aniversarea să se sărbătorească în toate bisericile din cuprinsul țării, arătându-se credincioșilor însemnătatea acestui prim sinod ecumenic întru cristalizarea articolelor de credință și a rânduelilor pentru viața bisericească de mai târziu.

Dar să ne punem întrebarea: Cum vom sărba noi această aniversare? Căci mulți creștini au primit pecetea ortodoxiei în taina botezului și s'au legatuit cu jurământul credeului a o păzi nevătămată, iar astăzi se interesează de toate, până și de cele ce îi duc la perire, înu mai de mântuirea sufletului lor nu se îngrijesc nici un moment.

„Pe cei ce mă vor mări pe mine, îi voiu mări”, — zice Sf. Scriptură (I Imp. 2. 31). Și iarăși: „Aceasta este viața de veci, ca să Te cunoască pe Tine unul adevăratul Dumnezeu și care L-ai trimis, pe Isus Christos” (Ioan 17. 6).

Așa să cunoaștem pe Tatăl, precum ne-a învățat Fiul și așa să cunoaștem pe Fiul, precum L-a mărturisit Tatăl, — ca pe Fiul său iubit, întru carele bine a voit.

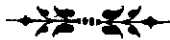
Prin evangelia lui Christos s'a întemeiat împărăția lui Dumnezeu pe pământ adică domnia adevărului, a binei și a dreptății și toată fapta cea bună și plăcută lui Dumnezeu.

Ss. părinți dela Nicea — tot atâta modele vii de credință, de muncă și râvnă pentru noi de a ne întări în dreapta credință — ne-au învățat adevărul și ne-au arătat calea, care duce spre împărăția lui Dumnezeu. Primind învățăturile lor și urmându-le, să ne ferim de învățătorii falși, cari furnică astăzi printre noi și caută să ne amăgească cu învățături hulitoare de Dumnezeu, ca și ale lui Arie.

Câți întru Christos ne-am îmbrăcat, să ne ferim de învățăturile celor ce întru făcătorie grăiesc minciună și luminându-ne cu cuvintele credinței adevărate și a bunei învățături, tare crezând să slujim Teimei cei de o ființă, *pentru ca una să fim și sfințiți întru adevăr.*

Pr. S.

Desbaterile Sf. Sinod.

În ziua a treia s'a luat în discuțiune invitația Sinodului provincial din Canterbury, prin care Sinodul nostru este rugat să delege un reprezentant la sărbătoarea aniversării a 1600 de ani dela Sinodul ecumenic dela Nicea, serbarea ce se va ținea în Westminster-Abbey.

Sf. Sinod a delegat pe S. Sa Patriarhul Miron.

P. S. Sa Vartolomeiu, episcopul Râmnicului, a citit referatul comisiunii instituite pentru studierea chestiunilor care fac obiectul desbaterilor conferințelor creștine mondiale, ce se țin în August la Stockholm.

Sinodul a admis acest referat și a delegat să participe la aceste conferințe pe: I. P. S. L. Mitropolit Nicolae al Ardealului și Nectarie al Bucovinei, Episcopul Vartolomeiu, Arhimandritul Scriban, pr. Cicerone Iordăchescu, prof. Ion Lupaș, V. G. Ispir și R. Cădea.

Unul dintre acești delegați va pleca dela Stockholm la Berna, ca să reprezinte biserica română la congresul ce se va la 2 Sept. a. c. al vechilor catolici.

Cu privire la reorganizarea mănăstirilor, Sf. Sinod hotărăște ca normele stabilite de soborul călugăresc din eparhia Ungro-Vlahiei, adunat de curând sub președinția Patriarhului, să fie înaintate tuturor eparhiilor pentru a fi studiate și a face propuneri.

În ziua a patra Sf. Sinod a luat la cunoștință gramata episcopului rus Evloghie din Paris, care arată, că a înființat acolo o academie teologică pentru formarea clerului din Rusia.

La propunerea P. S. Sale Episcopului Roman al Orăzii-Mari, Sf. Sinod numește vicar episcopesc pe pr. Dr. Andrei Magier, ridicându-l la rangul de arhimandrit.

În ședința următoare s'a ales o comisiune compusă din P. S. Sa Lucian, Episcopul de Roman, ieromonahul T. Simedrea, directorul cancelariei Sf. Sinod, și Dr. P. Ionescu, care să pună în aplicare legea și statutul de organizare a bisericii ortodoxe.

Se procedează la alegerea pentru scaunul vacant de episcop militar de Alba-Iulia.

În urma votării, au întrunit: Pr. V. Pocitan din București 19 voturi; Pr. Dr. Ioan Stroia din Sibiu 19 voturi și Pr. Vespasian Răuț din Rădăuți 18 voturi.

Suveranul are dreptul să numească pe unul din cei trei de episcop militar.

După terminarea alegerii s'a intrat în ordinea de zi.

S'a decis să se intervie pe lângă guvern pentru a se modifica art. 83 din actuala lege a învățământului superior, în sensul ca în comisiunea de examinare a candidaților pentru ocuparea catedrelor dela facultatea de teologie cei doi membri sinodali să fie delegați de Sinod, iar nu aleși de senatul universitar, ca până acum.

În ultima ședință a sesiunii actuale, Sftul Sinod a luat la cunoștință părerea Academiei Române cu privire la revizuirea limbii cărților bisericești. În comisia de revizuire vor fi delegați toți Mitropoliții țării, Arhiepiscopul Evghenie Humulescu și — pentru specialitatea cântărilor bisericești — profesorul Cucu dela conservatorul din capitală.

Sinodul a discutat sărbătorirea celui de al 16-lea centenar dela sinodul ecumenic ținut în 325 la Nicea. Sărbătorirea se va face în 15 Octomvrie 1925 la Iași, iar în zilele acestea se va da o enciclică sinodală, și în 31 Mai a. c., în Dumineca Sf. Părinți dela Nicea, se vor ținea servicii divine cu deosebit fast în toate bisericile noastre din țară.

La sfârșitul ședinței dl ministru al cultelor Al. Lăpedatu a citit mesajul regal de închidere a sesiunii Sinodului.

Ce datorează românismul liceului „Andrei Șaguna” din Brașov.

Comunicare făcută în ședința Camerei la 12 Mai 1925 de protopresb. I. Lupaș, prof. univ. și deputatul Săliștei.

Între vechile școli secundare românești din Transilvania, merită considerație deosebită liceele cofesionale din Blaj, Beiuș, Brad și Brașov precum și școlile normale confesionale din Sibiu (1785) și Arad (1812),* care atât prin respectabila tradiție istorică-culturală ce au creat, cât și prin serviciile neprețuite, pe cari le-au adus românismului, și-au asigurat un loc de cinste în organizația școlară a neamului nostru.

La sfârșitul anului școlar în curs, liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, împlinind trei sferturi de secol dela înființare, face apel către toți absolvenții săi în viață, să se întrunească la o sărbare jubilară în zilele de 28 și 29 Iunie 1925, în edificiul ridicat la 1850, din ofrandele benevole din prinosul bogatului, ca și din obolul sărăciei ardeleni, doritoare de lumină și de progres intelectual.

Vor alerga, de sigur, cu acest prilej foștii profesori și absolvenții acestui liceu, din toate părțile României

*) De ce nu și școala normală confesională din Caransebeș? (Nota Red.)

întregite, spre vechea cetate de granit ardeleană de odinioară, dar și de adăpost al îndepărtatelor noastre înciputuri culturale, spre Brașovul care ne-a păstrat cea mai veche amintire despre existența unei școale românești, la anul 1495. Va fi o meritată sărbătoare a muncii culturale, a devotamentului și a sacrificiului secular, închinat cu nepregetată stăruință pe altarul iubirii de neam și de progres.

Este însă și un prilej potrivit, ca neamul nostru, prin organizația sa politică integrală de azi, prin cei ce întâmplător să găsească acum la conducerea Statului național român, să-și manifeste recunoștința cu toată demnitatea și cu o munificență corespunzătoare vremii de astăzi, pentru neprețuitele servicii, pe care asezămintele noastre din Brașov le-au adus educației, culturii și conștiinței naționale românești.

Valoarea unei școli se poate judeca după valoarea muncii profesorilor ei, precum și după rezultatele acestei munci, după nivelul etnic și cultural al elevilor și după serviciile aduse de ei tuturor scopurilor obștești.

În această privință liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, putem spune, că și-a deschis porțile într-un ceas cu noroc. Între directorii și profesorii lui se pot număra cu satisfacție educatori și scriitori de valoarea unui *Gavril Munteanu, Ion Meșota, Ioan A. Lăpedatu, David Almășan*, care a dus lumina culturii românești și în Bitolia, fiind cel dintâi director al liceului de acolo, *Virgil Onițiu, dr. Iosif Blaga, St. Iosif, I. Scurtu, Ion Popea, Andrei Bârseanu, Vasile Goldiș, Valer Branice, Axente Banciu, Tit. Liviu Blaga, Aurel Ciortea, Alex. Bogdan, N. Bogdan, Vasile Micula ș. a.*

Iar dintre foștii elevii ai acestui liceu au răsărit 2 prim-miniștri ai României, *Titu Maiorescu și Alexandru Vaida Voevod*, apoi scriitorii de talentul necontestat al lui *Octavian Goga, Ștefan Iosif, ș. a.*; istorici ca regretatul *Ion Bogdan*, podoaba istoriografiei noastre naționale, *Ion Crișan*, profesor din Sibiu, *dr. Ion Sârbu* din Bănat și alții; militari ca generalul *Traian Moșoiu*; filologii *Sextil Pușcariu, G. Popa-Lisseanu, C. Pitiș, Axente Banciu, Al. Bogdan, Const. Lacea, Iosif Popovici, Traian Suciu* și alții; publiciști ca *Alex. Hodoș, Silvestru Moldovanu, Ioan Scurtu, Lazăr Triteanu, Sebastian Stanca, Ilie Beleşă, Gh. Tulbure, Ghiță Pop Mihai Popovici, Sebastian Bornemisa, Gh. Gârda, Marin Sturdza*; pedagogi ca *Dr. Petru Barbu și Petru Spân, O. Ghibu și Ioan Tohăneanu*, directorul liceului din Galați; economiști ca *Ioan C. Panțu, Ioan Socaciu, Ioan I. Lăpedatu* și alții; naturaliști ca academicianul *N. Teclu, Tit. Liviu Blaga, Victor Stanciu* și alții.

O specifică are a contribuțiilor, cu cari au sporit cei menționați mai sus diferitele ramuri ale literaturii sau științei românești, ar pune la o încercare prea grea atenția acestei adunări. Fără exagerare se poate însă afirma, că liceul „Andrei Șaguna” din Brașov e în drept să-și revendice între toate liceele patriei române întregite un loc de cinste, potrivit secerișului bogat, care a răsărit din sămânța curată aruncată timp de 75 de ani cu atâta abnegațiune dela catedrele sale.

Dar și Statul român este dator să sprijinească acest liceu, din a cărui asigurare materială își făcuse o chestie de prestigiu și un titlu de merit și în trecut, acordându-i pe cale diplomatică, prin o convenție specială cu Statul ungar, subvenții anuale, care izvorau din drepturi istorice în deobște respectate.

Situația materială a liceului „Andrei Șaguna” este în timpul de față foarte precară. Pentru acoperirea lefilor, corporațiunile administrative locale s’au văzut nevoite a contracta împrumuturi oneroase și cu toate acestea profesorii sunt, cu drept cuvânt, îngrijorați de soarta lor viitoare.

La 1923, când s’a comemorat un semicentenar dela moartea mitropolitului Șaguna, membrii Eforiei școlare au rugat pe dl ministru al instrucțiunii publice, să declare școlile confesionale române din Brașov „monumente culturale naționale din Ardeal”, lăsându-le în organizația lor tradițională, stabilită în cele 12 puncte din legământul semnat la 1851, de reprezentanții celor două biserici ortodoxe române din Brașov, ca proprietare, legământ în care se pune „sub blestem și afurisenie” condiția, ca aceste școale să rămână în veci „naționale confesionale, nefiindu-le nici odată iertat a îmbrăca alt caracter sau natură, de cât ce se cuprinde în numirea de sus”.

Ca unul dintre absolvenții acestui liceu împlinesc o datorie de recunoștință, rugând de dl ministru al instrucțiunii publice și întregul guvern, să binevoiească a ne arăta, ce măsuri a luat pentru asigurarea materială a liceului „Andrei Șaguna” din Brașov și în ce fel intenționează a respecta caracterul confesional, pe care fondatorii acestui liceu au înțeles să-l fixeze chiar dela început, ca o condiție categorică și mutabilă, pentru existența și activitatea lui în toate timpurile?

Solemnitățile instalării protopopului de Biserica-albă.

În 21 a lunii Mai, în ziua Ss. Constantin și Elena, tractul protopresbiterial al Bisericii-albe și frunțașă comună centrală Răcășdia a avut o zi de mare bucurie, văzându-și scaunul protopresbiterial împlinit, după o văduvie de 8 ani.

Încă de dimineață, oaspeții, cari se găseau în Orașița, în frunte cu noul ales, au pornit cu trăsurile în ordine frumoasă la Răcășdia. La biserică, unde au poposit întâia oară, preoții și lumea îmbrăcată de sărbătoare au primit pe noul ales, Alexandru Munteanu.

La 9^{1/2} se începe sf. liturgie, oficiată de protopresbiterul—comisar consistoral Traian Oprea, asistat de noul protopop și de protopresb. V. Musta din Orașița și de preoții Cornel Petroviciu din Râtișor (Jugoslavia), Al. Olariu (Răchitova), V. Iorga (Slatina), S. Bartolomeiu (Vrâniș), P. Vișan (Rusova), N. Balmez (Vrani), Tr. Simu (Ciuchici) și G. Runcan (Nicolinț).

Liturgia a fost celebrată în mod înălțător de suflete, iar la înfrumusețarea ei au contribuit dnul inv. I. Groșșian (Bârluște) și I. Orăvișan din Moldova nouă, cari au susținut strana, precum și Reuniunea de cântări și muzică, de sub înțeleapta conducere a inv. G. Guga, care a condus răspunsurile cu multă pricepere.

Biserica plină de ascultători cucernici a dat dovadă încă odată, că împotriva tuturor defăimărilor, țărani sunt aceiași ortodoxi buni, cu a caror cultivare însă trebuie să ne ocupăm mai intens.

La finea sf. liturgii, preotul Nic. Balmez citește decisiunea Venerabilului Consistor, prin care păr. protopresb. Traian Oprea este numit de comisar consistorial la investirea noului protopop. După aceasta preotul Cornel Petroviciu (Jugoslavia) citește pastorală P. S. Sale Episcopului Dr. Iosif Traian Badescu, în care P. S. Sa, după ce recapitulează decisiunile Ven. Consistor, învoacă binecuvântarea Domnului, îndemnând pe credincioși să sprijinească întru toată pe noul ales.

La apoi cuvântul păr. protopop Tr. Oprea, care explică însemnătatea acestei zile, mare pentru biserica ortodoxă și mântuitoare pentru credincioșii, cari au primit un nou păstor, demn de înalta lui chemare duhovnicească. Protopresbiterul de Vârșet amintește noului ales, că n'are să-i dea nici un sfat, de vreme ce vieța lui plină pe bunătate și poezie este o cheazășie îndestul de mare. Îl îndeamnă să lupte cu aceeași statornicie.

Noul protopresbiter ține o cuvântare, în care cu înduioșare amintește despre trecutul nostru tragic și despre răposatul protopop al tractului Bisericii-albe, în care vede o pildă de urmat. Își desfășură apoi programul activității și atrage luarea aminte a poporului asupra datorințelor ce le are de îndeplinit, îndemnându-i să iubească biserica și școala și să se înmulțească, sănătoși și fericiți spre binele patriei.

După săvârșirea sf. liturgii oaspeții, în calea căroră se orânduiesc școlarii egal și frumos îmbrăcați în costume naționale și cu flori în mâni, — trec în sala de recepție, cu pereții și băncile împodobite cu covoare și flori. În curtea bisericii corul din Răcășdia întonează mai multe cântece patriotice și laice.

La recepție se prezintă întâi clerul tractual și prin grațul părintelui C. Panciovan urează noului protopop bun sosire pe pământul Banatului iubit, pe care cu atâta ardore îl dorește.

În răspunsul său păr. Al. Munteanu, amintește cu înduioșare de zitate, când în momentele înălțătoare ale primului sentiment, la prima rugăciune către Dumnezeu, s'a simțit preot și d-sa, legat de sf. altar prin cuvânt de onoare. „E frumos, că ați rămas și DV. preoți, — zice noul protopop, — preoți cu crucea în frunte, așa cum vrea Christos, Domnul nostru. E frumos să lupti pentru creștinism și libertate și eu vreau, ca între voi să fie o vieță biblică, iar în ceasurile grele să vă ridicați în fruntea poporului, nu cu multă carte, ci cu inimă multă. Vă voiu fi frate în nenorociri — sfârșește noul ales, — dar vă rog, ca DV. să ziceți, ca și mine: Suntem frați întru Christos“.

Se prezintă apoi delegația învățătorilor, sub conducerea dlui G. Guga și aduce noului ales omagiile dascălimei române.

În numele comitetului parohial vorbește dl preot Stoian și urează binevenire noului protopop și roagă să privească la „dureroasele hotare“, care au despărțit în două pe credincioșii români. Îl roagă apoi, ca să muncească pentru ușurarea suferințelor fraților robiți. Mai vorbește un fruntaș țaran (al cărui nume ne scapă), în numele credincioșilor din Răcășdia.

În răspunsul său păr. protopresbiter Al. Munteanu mulțumește tuturoara pentru sentimentele alese, ce i-s'au dovedit; cât despre năzuințele dascălimei, noul ales dă asigurări, că și el le împărtășește. Aici amintește despre școala din Lipova, unde d-sa a învățat sub „Ion Tuducescu, autor de opere didactice, pe frontispiciu cu motto; „Luminează-te și vei fi etc“. Toți să fim mulțumitori școlii — zise d-sa. Eu înțeleg însemnătatea școlii, care împreună cu biserica este adevărata posibilitate de înaintare. Solidaritatea celor două categorii intelectuale ale satului (dascălii și preoții) nu ne va fi spre rușine și în cazul acesta putem zice cu drept cuvânt: suntem fruntea. Îndemn pe dascăl să învețe poporul, ca să știe, că avem nevoie de carte și de copii mulți și sănătoși.

După recepții a urmat banchetul. Toastul prim îl rostește dl protopresb Tr. Oprea, care toastează în cinstea M. S. Regelui. Participanții întonează „Imnul Regal“. Al. doilea ia cuvântul protopresbiterul Al. Munteanu, arătând necesitatea de solidarizare. Dsa amintește scene înduioșătoare din trecutul d-sale și al contemporanilor săi sub era maghiară. Relevă totodată marile merite ale P. S. S. Dlui Episcop Dr. Iosif Tr. Badescu, care numai prin însușirile sale rare s'a ridicat la rangul de vlădică. Închină pentru P. S. Sa Dr. Iosif Tr. Badescu.

Păr. Brinzei din Macoviște salută sosirea dlui protopresb. Tr. Oprea, mandatar consistorial. Dl Oprea e viu ovaționat de participanți. Mai vorbesc: par. Blaj și Simioneon Bartolomeiu (Vrâniuț), care subliniază bucuria credincioșilor de a fi primit în persoana noului ales un tot atât de demn reprezentant al bisericii, precum era mult regretatul protopop Dr. Gheorghe Dragomir.

Adamat de popor, ia cuvântul senatorul Dr. M. Groșșian, care arată legătura, ce trebuie să existe între biserică și credincioși, pentru cari slujitorii altarului trebuie să fie adevărații îndrumători cu cuvântul lor, pornit din sufletul lor frământat de întunecatele necazuri din trecut. Face apoi unele declarații de ordin social și politic și încheie cu cuvintele: „Trăiască Banatul sudic, cu bunătenii!“

Mai vorbesc dnii: T. Rădulea, învățător în Socolar, subrevizorul St. Drăgulescu din Vărădia și păr. Cornel Panciovan din Vrâni.

Dl Ilie Groșșian, șef-judecător în Sasca-mont., improvizază o frumoasă poezie ocazională, la care noul ales are un răspuns tot în poezie.

Dl avocat Lichtfuss salută pe reprezentantul presei bucureștene dl Al. Avram; iar dl N. Roman vorbește în numele presei, etc.

În tot timpul banchetului corul de sub conducerea dlui Guga a executat mai multe cântări. După acestea se întinde în curtea școalei hora, condusă de noul ales și de oaspeții.

Amintim, că meritul de a fi reușit această solemnitate se datorește dlui R. S. Molin, deputatul congressional al cercului Răcășdia, care a organizat această festivitate.

Frumoasa sărbare din Răcășdia a fost astfel o dovadă nouă și puternică a tăriei bisericii noastre; ea a fost un nou prilej de înfrățire și a avut darul de a ridica și întări spiritele credincioșilor din sudul Banatului.

— r. —

La „Ziua eroilor“.

*Tărani în port de sărbătoare,
Preoți c'odăjdii sclipitoare
Pornesc cu steaguri, cu icoane,
Peste livezi, peste răzoare.*

*S'opresc pe culmi îndepărtate
Lângă mormintele uitate,
Așa de darnic revărsate
De valul lupții'n fierbântate.*

*Cădelniți flutură în vânt
Și fum albastru și cu cânt
Se'nalță'n zări spre Tatăl sfânt,
Prinos acelor din mormânt.*

*Iar când genunchii îi apleacă
Preot la groapa lor seracă,
Cu lacrimi gânduri pleacă . . . pleacă . . .
Și se respiră'n lumea largă.*

*Nevasta-și plânge soțiorul,
O mamă-și plânge puișorul,
Cu un suspin un tată, dorul; —
Dearte le-a pierit odorul.*

*De-asupra lumii'n mormântate,
Grăbesc din țări îndepărtate
Fantome scumpe, adorate,
Prin visul nopții-ades chemate.*

*Azi plânge ceriul și pământul
Și plâng cei vii, plânge mormântul,
— Tămăia le-a purtat cuvântul —
Cu stropi de ploaie plânge Sfântul.*

Iosif Delaglob.

Ș T I R I

Ziua eroilor, ca și în anii trecuți, s'a sărbătorit la praznicul Înălțării Domnului.

La Caransebeș comemorarea amintirii celor ce s'au jertfit pentru întregirea neamului s'a prăznuit în cadrul unei frumoase sărbări religioase, la care au luat parte toate autoritățile

bisericești, militare și civile, toate școalele, societățile și asociațiile, precum public și numeros.

După Sf. liturgie, la care a servit pâr. protopresb. A. Ghidiu, asistat de preoții T. Șandru și P. Bancea și de diaconul M. Ienea, s'a ieșit cu litia la crucea din Piața mare, unde s'a săvârșit parastasul solemn. Sfârșindu-se serviciul divin, pâr. protoiereu A. Ghidiu a ținut o cuvântare; a vorbit apoi cu multă însuflețire dl. col. P. Dobriceanu, încheiând cu urale pentru M. S. Sa Regele și întreaga Dinastie, precum și pentru prosperarea și viitorul României-Mari, care din sângele și jertfa eroilor necunoscuți a răsărit și s'a încheșat.

După parastas litia s'a îndreptat spre cimiterul celor nou, unde își dorm somnul de veci eroii și martirii noștri, cari astăzi se bucură cu duhul, că urmașii recunoscători prin jerbe de flori își depun prinosul dragostei și al recunoștinței pe mormintele lor.

Dela cimiter litia se întoarce la sf. biserică, iar armata cu muzica militară și autoritățile se îndreptă spre biserică catolică, de unde să pornește o altă litie spre cimiterul catolic, unde de asemenea se depun flori pe mormintele eroilor.

P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului a implinit la 17 Maiu a. c. vârsta de 70 ani. Aniversarea aceasta s'a sărbătorit într'o atmosferă deosebit de caldă, luând parte toate corporațiunile noastre bisericești și școlare, precum și prietenii și stimătorii P. S. Sale.

Cu acest prilej P. S. Sa a dăruit pe seama fondului tipografic eparhiale de acolo suma de Lei 30.000

Ne asociem și noi la doririle de bine ale credincioșilor din eparhia Clujului și urăm P. S. Sale Episcopului Nicolae încă multe zile senine în slujba bisericii și a neamului, ca să-și poată duce la izbândă planurile de consolidare a eparhiei și de înălțare a bisericii ortodoxe române în metropola Ardealului.

Investirea S. Sale Patriarhului Miron, din considerare la starea sanitară a M. Sale Regelui, s'a amânat până la toamnă, când M. Sa va fi pe deplin restabilit.

Noul episcop militar. Dintre candidații propuși de Sf. Sinod pentru scaunul vacant de episcop militar de Alba-Iulia a fost confirmat protopresbiterul Dr. Ioan Stroia, asesor consistorial în Sibiu.

Tunderea într'un monah a nou alesului episcop al Aradului. Vineri, în 22 Maiu a. c., s'a săvârșit la mănăstirea Sinaia de cătră P. C. Sa Arhimandritul mitrofor Dionisie, starețul mănăstirii, tunderea într'un monah a nou alesului episcop al Aradului Dr. Gheorghe Comșa, care a primit numele de Grigorie.

Congresul „Ligii culturale“. Joia trecută s'a întrunit la Timișoara congresul anual al „Ligii culturale“ de sub președinția dlui prof. N. Iorga. Afară de partea oficială a congresului, care cuprindea și alegerea comitetului central pe alți 3 ani, în ziua primă, între altele, a avut loc și un concert al corurilor bănățene, la care s'a alăturat și cel din Săliștea Sibiiului. A doua zi dl. prof. N. Iorga și-a dezvoltat conferința despre „Unitatea culturală a Românilor în literatură românească. Congresul s'a încheiat cu o excursie la Lipova și Sarmisegetuza.

Cursurile dela Vălenii de munte. Universitatea populară din Vălenii de munte, de sub conducerea d-lui prof. N. Iorga, va funcționa anul acesta dela 15 Iulie până la 15 August. Un însemnat număr de profesori din țară și din străinătate va ține prelegeri. Programul cursurilor va apare la sfârșitul acestei luni. Inscriserile se primesc de pe acum la Liga Culturală, str. Banu Mărăcine Nr. 1., București.

Importantă descoperire arheologică. Săpături făcute mai nou în Mesopotamia de o expediție, organizată de „British Muzeum“ și muzeul universității din Pensilvania, au dus la descoperirea ruinelor vechiului oraș Ur. S'a descoperit între altele un templu al zeiței lunii, în care pe o lespede de piatră calcaroasă se găsește foarte frumos săpat în relief portretul regelui Ur Engur, întemeietorul orașului, precum și diferite scene, reprezentând pe rege în diferite operații arhitectonice. Importanța acestor descoperiri crește prin faptul, că orașul Ur este un oraș cunoscut de pe paginile Bibliei, ale cărei indicații primesc acum și în puțutul acesta o confirmare din cele mai strălucite.

Un român în explorarea regiunilor polare. Un tiner român, d. Const. Dumbravă, și-a propus să facă o călătorie pe mările polare arctice, cu scopul de a explora regiunile din nordul Groenlandei.

Exploratorul, pe care două expediții anterioare l-au familiarizat cu ținuturile înghețate ale polului, a obținut patronajul Societății de geografie din Franța.

Plecarea va fi dela Upervinik, portul cel mai septentrional din Groenlanda. D. Dumbravă se va opri mai întâi la Itna, unde își va stabili stațiunea de iarnă, pe care o va înzestra, cu un post de telegrafie fără fir destul de puternic, ca să-i permită, să comunice cu posturile continentale.

Tinerul explorator are intenția să-și continue călătoria cu sânia prin canalul Smith, până la pol.

Străduințele preoților bucovineni. La ultimul congres al preoților bucovineni s'a discutat pe larg și chestiunea învățământului religios. După un referat aprofundat și bine documentat al pâr. prof. Gh. Ciupârca,

congresul a cerut, ca învățământul de religie să fie obligator pentru toate categoriile de școale, cu câte două ore săptămânal; ca el să se predea numai de către preoți și numai în caz de nevoie de învățatori cvalificați și autorizați de autoritatea supremă bisericească; ca controlul învățământului de religie să se facă numai de organele bisericești și să se înființeze la Cernăuți o școală primară confesională pentru exerciții practice din învățământul de religie.

În altă ordine de idei s'a discutat referatul dl. prof. univ. N. Cotos asupra relilor și neajunsurilor de ordin cultural, religios și național, care bântuie masele poporului. Pentru a înlătura aceste rele, s'a hotărât înființarea de societăți tip în număr cât se poate de mare, având ca membri de drept pe preoți și învățatori, formând o uniune sub patronatul I. P. S. S. Mitropolitului Bucovinei, cu scopul de a promova spiritul creștin al bisericii ortodoxe și patriotismul luminat și sănătos al poporului nostru.

Pentru propagandă societățile acestea vor ține congrese, întruniri, adunări și conferințe, vor întința și susține școala de Dumineca și cursuri serale și vor trezi gustul cititului prin răspândirea de broșuri morale și educative.

În atențiunea On. preoților. Ca în toți anii, la Dumineca Tuturor Sfinților, 14 Iunie a. c., se aranjează un pelerinaj la „Peatra scrisă“ de lângă Armeniș.

Litiile din jurul Caransebeșului se întrunesc Sâmbătă, în 13 Iunie a. c., la biserica catedrală din Caransebeș, de unde la orele 2 după masă se vor îndrepta spre Armeniș. Peste noapte litiile vor poposi în Petroșnița, Bucosnița și Slatina, ca apoi în dimineața următoare să-și continue drumul spre „Peatra scrisă“.

Aici se va săvârși, cu asistența tuturor preoților, sf. liturgie în sobor, apoi sfințirea apei și diferite rugăciuni pentru trebuințele sufletești ale singuraticilor pelerini.

Cea ce On. preoțime din tractul protopresbiterial al Caransebeșului și Mehadiiei va aduce la cunoștința poporului credincios.

Caransebeș, la 30 Mai 1925.

Andrei Ghidiu

protopresbiterul Caransebeșului.

Bibliografie.

Au apărut:

R. S. Molin: *Afurisirea lui Moisi Nicoară*. O broșură de 27 pagini, conținând trei documente, necunoscute până astăzi, asupra luptelor noastre bisericești din Bănat. Prețul: ? Se poate comanda la autor în Oravița.

Dr. Nic. Brânzeu: *Sfintele Lăine. Botezul. Mirul. Pocăința*. Broșura aceasta formează No. 4 din seria „Pocăinții“ editată de autor Prețul 8 Lei, seria întreagă 62.50 Lei franco.

„*Renasterea*“, revistă de cultură religioasă, apare lunar sub patronajul P. S. Episcop Vartolomeiu al Râmnicului-Noului-Severin. Anul IV, nr. 5 (Maiu 1925). *Craiova*. Abonamentul anual: Lei 80.

„*Cronica Romanului*“, revista clerului eparhial din dieceza Romanului. Anul II, nr. 5 (Maiu 1925). *Roman*. Abonamentul anual: Lei 80.

„*Infrățirea*“, revista Asociației preoșilor din jud. Vlașca. Anul I, nr. 3-4 (Martie—Aprilie 1925). *Giurgiu*. Abonamentul Lei 60.

„*Consinzeana*“, revistă ilustrată, apare de două ori pe lună. Anul IX, nr. 9, (15 Maiu 1925). *Cluj*. Abonamentul: Lei 200.

Almanahul Graficei Române, 1925. Editura Grafica Română. Tip. Scrisul Românesc, *Craiova*, pg. 127.

O surpriză rară: Almanahul Graficei Române, pe anul 1925.

Almanahul de anul trecut a surprins prin frumusețe, cel de acum este o apariție de eleganță și de o execuție tehnică ireproșabilă, și cu o aranjare în care armonia nu suferă nici o scădere. În prefață, dl Em. Tătărescu, ne promite pentru anul viitor o și mai darnică operă.

După partea calendaristică urmează o înțeleaptă „Cronică a anului 1924“ de cronicarul *Vemol* (sub care ne place să recunoaștem pe dl Virgil Molin). Cronică e scrisă imparțial și cu judecată rece. Interesante și instructive sunt articolele: Introducerea mașinelor de cules în România, de Const. Mille; Istoria tiparului, de; Em. Tătărăscu Tiparul și presa în Japonia, de Ioan Timuș; Tipărituri muntene, slovene și românești, de N. Iorga; Frânturi de gând, de Ion Dongorozi, — o soluție de reacțiune împotriva anarhiei din lumea tiparului, schițată sobru de talentatul prozator craiovean; Formarea lucrătorului, de I. Giuglea; Despre compozitorul de accidente și lucrările lui, de I. Krannick, maestru-tipograf; Ocrotirea cărților, de Cezar Petrescu; Invenții în domeniul tiparului de Virgil Molin. Almanahul mai cuprinde și alte notițe și informațiuni.

Mai amintim articolele dlui V. Molin: „Diaconul Coresi“, un mic studiu de un deosebit interes grafic și „Stema Tipografului“, în care autorul aduce un gând original: acela de introducere a stemei tipografice. În toate articolele sale dl. V. Molin dă dovadă de pricepere și talent și ne dă nădejdea, că va contribui la reformarea tiparului românesc, bazat pe realitățile istorice și originalitatea noastră românească. Mai rămâne să amintim „Istoria Tiparului în Țările Românești“, de C. D. Fortunescu. Activitatea dlui Fortunescu însă și vastele sale cunoștințe sunt o cheazășie prea serioasă, decât să-i mai lăudăm calitățile.

Cliseele și facsimilele interesate și reușite.

Dat fiind, că istoria tiparului nostru este strâns legată de istoria bisericii noastre, nu putem decât să îndemnăm pe cetitorii noștri, să citească acest Almanah, în care sunt pagini de un deosebit interes, asupra activității bisericii noastre, în trecut, care are gloria de a fi împământat aici, primadata, „arta tipograficească“.

— r. —

CONCURSE.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistor diecezan ddo 27 Septemvrie 1923 Nr. 3991 B. 1923 se escrie concurs pentru ocuparea parohiei vacante de clasa a II-a din *Vrâniuț*, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. O sesiune parohială constătătoare din 30 jugere pământ arător.
2. Un intravilan de 600 st. □ la Nr. 56.
3. Un extravilan de 200 st. □ și altul de 80 st. □.
4. Birul parohial.
5. Stola uzitată.

Se observă, că în lipsă de casă parohială, alesul preot va avea să se îngrijească singur de locuință.

Doritorii de-a ocupa acest post au să-și trimită recursele instruate conform Statutului organic și Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din *Vrâniuț*, la oficiul protopresbiteral al Bisericii-albe, în *Vârșet*.

Concurenții sunt poftiți să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sf. biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântarea bisericească și oratorie.

Vrâniuț, din ședința comitetului parohial ținută la 22 Martie 1924. 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Amăsurat decisului Venerabilului Consistor diecezan cu N-rul 2422. B. ex. 1924, se escrie concurs pentru ocuparea postului de preot din parohia vacantă de clasa I. din comuna *Sânt-Ianăș*, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, cu următoarele:

Emolumente:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 32 jugere pământ arător. Dările are să le solvească alesul preot.
2. Stola și birul uzitat.
3. Un intravilan de 600 st. □ cu casă parohială, vis-à-vis de sfta biserică.

Doritori de a ocupa acest post să-și subștearnă recursele lor, conform Regulamentului pentru parohii, adresate Comitetului parohial din *Sânt-Ianăș*, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din *Vârșet*.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfta biserică din *Sânt-Ianăș*, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar numai cu prealabila încuvințare a protopresbiterului tractual și nici decum în ziua alegerii.

Sânt-Ianăș, din ședința Com. par. ținută la 12 Octomvrie 1924. 3—3

Dimitrie Tomiciu
președinte.

Simeon Câmpeanu
notar.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p. protopresbiter.

Dacia-Romania

Societate Generală de
Asigurare în București.
Cea mai veche societate
românească.

Primește asigurări de incendiu, grindină, transport, accidente
individuale, furt prin spargere, asupra vieții, caz de moarte,
zestre, rante viagere, asigurări cu bonificare de 3,0/0 asupra
primelor plătite, cu scutirea de plata primelor în caz de inva-
liditate a asiguratului etc.

Reprezentanța pentru Caranse-
beș și jur la

„Banca Banatului“

Institut de credit și comerț,
societate pe acții în Caransebeș.

EMERIC SALLAY

sculptor, tâmplar artistic
și constructor de altare.

Execută tot felul de aran-
jamente interioare, ca
altare, strane etc, precum
și reparatura aceloră.

Timișara, IV. Str. Alexandru Mocsonyi 13.

Imbrăcați-Vă

numai la croitoria

Bugarin & Schill

Caransebeș, Strada Lugojuului

Atelier modern

pentru confecționarea
hainelor bărbătești, Confec-
ționează reverenzi pentru domnii
preoți și tot felul de haine civile
după cel mai nou fason.

Serviciu prompt și real.

Comandele din afară se execută în
timpul cel mai scurt.

PROPRIETATEA CONSISTORULUI DIECEZEI ORT. ROM. A CARANSEBESULUI.**VILA DOBOȘAN**

din Băile Erculane.

Otel cu bun renume aproape de centru. Apa-
duct, lumină electrică, serviciu prompt, prețuri
moderate. Regiune romantică de o frumusețe rară.
Vila stă oaspeților la dispoziție începând cu
1 Maiu până la sfârșitul lui Octomvrie.

Informațiuni dă:

ADMINISTRAȚIA „VILEI DOBOȘAN” ÎN BĂILE ERCULANE.